

การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม : กรณีศึกษา
โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Development of Working Process of Student Caring and Support Operation System
for Inclusive Education for Children with Special Needs : Case Study Wathantra (Vate
Samarn ratnukul) Phra nakhon Si Ayutthaya District, Phra nakhon Si Ayutthaya Province

วาสนา สุขเกษม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการวิจัยแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 24 คน โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นตอนการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระยะที่ 2 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม และระยะที่ 3 พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินคู่มือดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียน

2. คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ประกอบด้วยเนื้อหาส่วนต่างๆ 7 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของการ

พัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ส่วนที่ 2 ขอบเขต และคำจำกัดความ ส่วนที่ 3 โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 4 ความหมายการเรียนรวม ส่วนที่ 5 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 6 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนที่ 7 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล)

3. การประเมินคู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ผลการประเมินคู่มือความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล)

Abstract

The research aimed to study guideline for Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inciusive Education for Children with Special Needs. To study of problem and needs in a development of inclusive education for children with special needs manual. To Development of Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inciusive Education for Children with Special Needs : Case Study Wathantra (Vate Samarn ratnukul) Phra nakhon Si Ayutthaya District, Phra nakhon Si Ayutthaya Province.

The population and target group by purposive sampling consisted of 5 experts in inclusive education and 24 teachers and educational personnel in Wathantra Vate Samarnratnukul School under the office of Phranakhonsiyutthaya Primary Education Service Area 1.

The research consisted of three phases. The first phase : studying guide line for inclusive education for children with special needs manual. The second phase : studying of problem and needs in a development of inclusive education for children with special needs manual. And the third phase : developing of inclusive education for children with special needs manual

The research instrument was an interview and an evaluation for operation of inclusive education for children with special needs manual. The statistics used for analyzing the collected data were mean and standard deviation.

The results were found that;

1. The Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inclusive Education for Children with Special Needs of Wathantra (Vate Samarn ratnukul) school includes 5 steps; acquaintance of individual student, screening, promoting and developing, preservation and solving problem and transferring.

2. The operation of Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inclusive Education for Children with Special Needs of Wathantra (Vate Samarn ratnukul) school of 7 parts; Part 1 : objective of a development of inclusive education for children with special needs manual. Part 2 : scope and definition. Part 3 : the history of Wathantra Vate Samarnratnukul School. Part 4 : meaning of inclusive education. Part 5: students caring and support operation of inclusive education for children with special needs. Part 6: element of inclusive education for children with special needs manual. Part 7 : operation of inclusive education for children with special needs manual

3. An evaluation of operation of Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inclusive Education for Children with Special Needs of Wathantra (Vate Samarn ratnukul) school. The results of propriety and feasibility were at the lightest level.

Keyword: The Development of Working Process of Student Caring and Support Operation System for Inclusive Education for Children with Special Needs.

บทนำ

การเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Inclusive education for children with special needs) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น โดยจัดให้เด็กเหล่านี้เข้ามาเรียนในชั้นเรียนปกติ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กปกติมีการยอมรับและปรับตัว เพื่อสามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข (เบญจา ชลธารันนท์, 2538, น. 2)

โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งหมดที่เข้ารับการศึกษทั้งสิ้น จำนวน 34 คน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก พบว่าจากบริบทการทำงาน เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของครูและบุคลากรทางการศึกษา ความแตกต่าง

ระหว่างบุคคลของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การขาดความต่อเนื่องในการรับบริการ ความชัดเจนในกระบวนการเลื่อนชั้นเรียน รวมถึงความเหมาะสมในการประเมินพัฒนาการและการส่งต่อ ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษยังได้รับการพัฒนาศักยภาพได้ไม่เต็มที่ ประสบปัญหาในการเรียน ดังนั้นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวัดหันตรา ควรต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษเรียนรวมกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 2 ศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

ระยะที่ 3 พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โดยจัดทำเป็นคู่มือพัฒนาการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

ศึกษาแนวคิด จุดประสงค์ของการดำเนินงานและหลักการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

1. ตัวแปรที่ศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2 การคัดกรองนักเรียน
- 1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 1.4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข
- 1.5 การส่งต่อนักเรียน

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม จำนวน 2 ท่าน ครูที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม จำนวน 1 ท่าน ศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1 จำนวน 1 ท่าน

ระยะที่ 2 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

ครูและบุคลากรของโรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) จำนวน 24 คน สนทนากลุ่มตามข้อคำถาม/ประเด็นสนทนาปัญหาและความต้องการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของคณะครูและบุคลากร โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) จำนวน 8 คน

ระยะที่ 3 พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1-2 มาจัดทำคู่มือพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมและประเมินคู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมโดยผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอนมีความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขั้นตอนของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยส่งเสริมให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ขั้นตอนของการคัดกรอง จะช่วยให้ครูทราบสภาพ

ปัญหาและความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนของการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จะเป็นการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กอย่างชัดเจน โดยเน้นพัฒนานักเรียนให้ถูกด้าน เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ขั้นตอนการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา โดยใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นลุกลามบานปลาย และขั้นตอนการส่งต่อ จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งในกลุ่มที่มีพัฒนาการดีขึ้น และกลุ่มที่มีพัฒนาการถดถอย เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการพิเศษของแต่ละคน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ทราบว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ เอกสารการบันทึกข้อมูลต่างๆไม่ครอบคลุมสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน การปรับเปลี่ยนครูผู้รับผิดชอบบ่อยๆ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างไม่เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2. จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ทำให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม และนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาจัดทำเป็นคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสม เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ประกอบด้วยเนื้อหาส่วนต่างๆ 7 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ส่วนที่ 2 ขอบเขต และคำจำกัดความ ส่วนที่ 3 โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 4 ความหมายการเรียนรวม ส่วนที่ 5 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 6 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนที่ 7 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล)

3. การประเมินคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ผลการประเมินคู่มือด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนรวม: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อผู้เรียน ซึ่งการดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอนมีความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขั้นตอนของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยส่งเสริมให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ขั้นตอนของการคัดกรอง จะช่วยให้ครูทราบสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนของการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน จะเป็นการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กอย่างชัดเจน โดยเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ถูกด้าน เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ขั้นตอนการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา โดยใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นลุกลามบานปลาย และขั้นตอนการส่งต่อ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งในกลุ่มที่มีพัฒนาการดีขึ้น และกลุ่มที่มีพัฒนาการถดถอย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการพิเศษของแต่ละคน การดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างเป็นระบบจะช่วยตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในระบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ทำให้เกิดเป็นคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมานราษฎร์นุกูล) เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานมีความเหมาะสม เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ประกอบด้วยเนื้อหาส่วนต่างๆ 7 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ส่วนที่ 2 ขอบเขต และคำจำกัดความ ส่วนที่ 3 โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 4 ความหมายการเรียนรวม ส่วนที่ 5 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล) ส่วนที่ 6 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ส่วนที่ 7 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล)

3. จากผลการประเมินคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกุล) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้งาน

1.1 ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการนำคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมไปใช้และพัฒนาให้ตรงกับบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำคู่มือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน เพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหาร และครูได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านกระบวนการ และขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมอย่าง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยศึกษาคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างละเอียด

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ครูและผู้บริหารมีความรู้และสร้างความเข้าใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ปรับปรุงคุณภาพคู่มือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการ ตรงตามบริบทของโรงเรียน

2.3 ควรมีหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาทักษะความรู้อย่างต่อเนื่องและควรนำผลที่ได้ใช้ในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

กรแก้ว จันทภาษา. (2558). เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2559, จาก

<https://home.kku.ac.th/korcha/dis2.html>

กรมสามัญศึกษา. (2542). สภาพการจัดเรียนร่วมสำหรับคนพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทยรายงาน.

กรุงเทพมหานคร: กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.

กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต

(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา รอดแก้ว. (2557). เทคนิคการเก็บข้อมูลการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560, จาก

<http://train.cdd.go.th/research/photo/64.pdf>

- ฉวีวรรณ เมืองทอง. (2555). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชนก แสงกล้า. (2550). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแดงกุดจิก อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศัยภูมิ เขต 3 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ชูวิทย์ สิงห์โท. (2556). แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560, จาก http://km.udn1.net/research/1251129750_km.pdf
- ณรงค์ อัมพรภาค. (2550). การศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1-2 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นิวัฒน์ พูลจันทร์. (2551). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกิจการนักเรียน ของวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ อุทยานการศึกษาอุดมปัญญา พัทลุง. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560, จาก http://www.udompanta.in.th/content.php?content_id=34
- นิตา ชูโต. (2538). การประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พีเอ็นการพิมพ์.
- เบญจมา ชลธารันนท์. (2548). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ. (2551). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี จีพัฒน์กุล. (2542). การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย เอกสาร ตำรา ประกอบการสอน รายวิชา การศึกษาแบบเรียนรวม. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และสุวิพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ. (2553). ความหมายการเรียนร่วม เอกสารตำรา ประกอบการสอนรายวิชา ES501 ความรู้ทั่วไปด้านการศึกษาพิเศษ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาณี วงษ์เอก. (2554). วิธีการศึกษาแบบการจัดสนทนากลุ่ม.สถาบันวิจัยประชากรและสังคม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. (2555). เทคนิคการเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน. ขอนแก่น: ศูนย์ผลิตเอกสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล). (2558). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2558. พระนครศรีอยุธยา: โรงเรียนวัดหันตรา (เวช สมาน ราษฎร์นุกูล).
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3. สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2545). การศึกษาพิเศษ. เอกสารประกอบการอบรมครูการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรกรมสามัญศึกษา.

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส. (2553). เอกสารรายงานผลการจัดการเรียนร่วมประจำปี 2553.

นราธิวาส: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส.

สชาติริ วัชรานุกรักษ์. (2557). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็น
ฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรี เขต 2. (2555). สื่อกาพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรี เขต 2.